

Bölüm 1: Giriş

Algoritmalar

- Bir problemi çözmek veya görevi yerine getirmek için,
 - adım adım yönergeler dizisidir.
- Her adım belirli, açık ve anlaşılır olmalıdır.
- Girdi verileri alınır, işlemler yapılır, çıktı elde edilir.

Sercan KÜLCÜ, Tüm hakları saklıdır.

Algoritma, sınırlı sayıda adımda sonlanmalıdır.

Girdi: Su, Çay yaprakları, Şeker (isteğe bağlı), Süt (isteğe bağlı)

Çıktı: Çay

- 1. Suyu kaynat.
- 2. Kaynamış suyu, demliğe koy.
- 3. Demliğin içine çay yapraklarını ekle.
- 4. Çayın demlenmesini bekle.
- 5. Demlenen çayı fincana süzerek koy.
- 6. İsteğe bağlı olarak şeker ve süt ekle.

Girdi: Sayı1, Sayı2, Sayı3

Çıktı: Ortalama

1. Toplam = Sayı1 + Sayı2 + Sayı3

2. Ortalama = Toplam / 3

3. Ortalama değerini ekrana yazdır.

Ortalama Bulma

```
def ortalama_hesapla(sayi1, sayi2, sayi3):
    ortalama = (sayi1 + sayi2 + sayi3) / 3
    return ortalama
sayi1 = float(input("Birinci sayıyı girin: "))
sayi2 = float(input("İkinci sayıyı girin: "))
sayi3 = float(input("Üçüncü sayıyı girin: "))
ort = ortalama hesapla(sayi1, sayi2, sayi3)
print("Girilen sayıların ortalaması:", ort)
```


Ortalama Bulma

```
public static void main(String[] args) {
   Scanner = new Scanner(System.in);
   System.out.println("Birinci sayıyı girin: ");
   double sayi1 = scanner.nextDouble();
   System.out.println("İkinci sayıyı girin: ");
   double sayi2 = scanner.nextDouble();
   System.out.println("Üçüncü sayıyı girin: ");
   double sayi3 = scanner.nextDouble();
   double ortalama = (sayi1 + sayi2 + sayi3) / 3;
   System.out.println("Sayıların ortalaması: " + ortalama);
```

Algoritma Analizi

- Bir algoritmanın performansını anlamak ve değerlendirmek için kullanılır.
- İşlemci ve bellek gibi kaynakların verimli kullanılmasını sağlar.
- Zaman Analizi:
 - Algoritmanın çalışma süresini ölçer.
 - Genellikle Big-O notasyonu ile gösterilir.

Bellek Analizi:

- Algoritmanın bellek kullanımını değerlendirir.
- Bellek karmaşıklığını gösterir.
- Big-O notasyonu, algoritmaların en kötü durum performansını ifade eder.

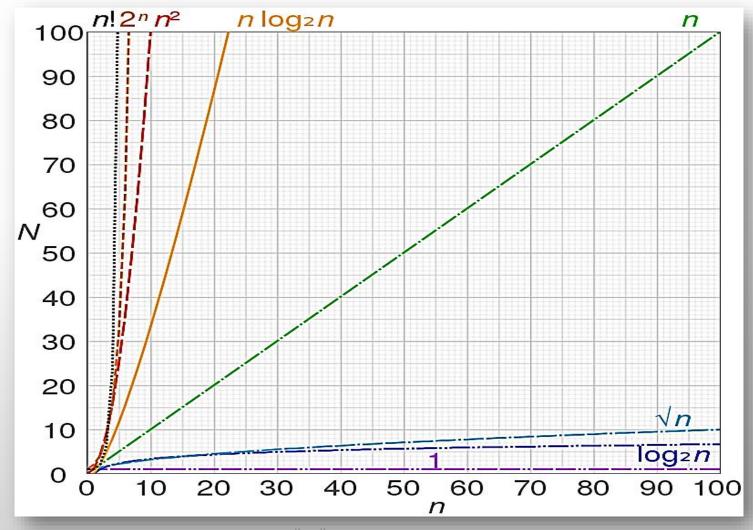

- Bir algoritmanın çalışma süresini ölçen bir kavram.
- Çalışma süresini, girdi boyutu (n) ile ilişkilendirir.
- Veri setine bağlı olarak algoritmanın performans değişimini inceler.
- Kod değerlendirilirken zaman ve alan karmaşıklığı kullanılır.
- Bir algoritmanın *iyi* veya *kötü* olduğunu belirlemede kritik bir faktör.

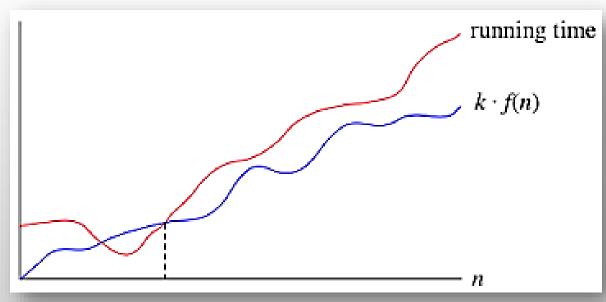

- Omega Ω Gösterimi
- Big O Gösterimi
- Theta Θ Gösterimi

Omega (Ω) Gösterimi

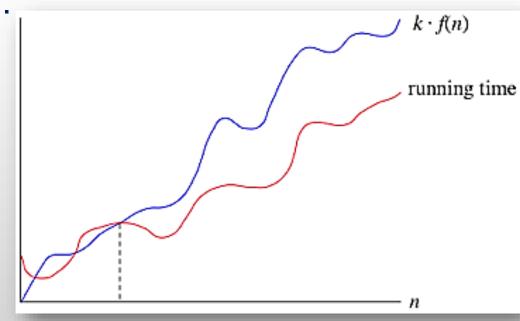
- Bir algoritmanın en iyi durum çalışma süresini ifade eder.
- Çalışma süresinin alt sınırını ifade eder.
- En iyi durum çalışma süresi 100 saniye ise,
- Çalışma süresi 100 saniyeden uzun sürebilir.
- Ancak, 100 saniyeden kısa olamaz.

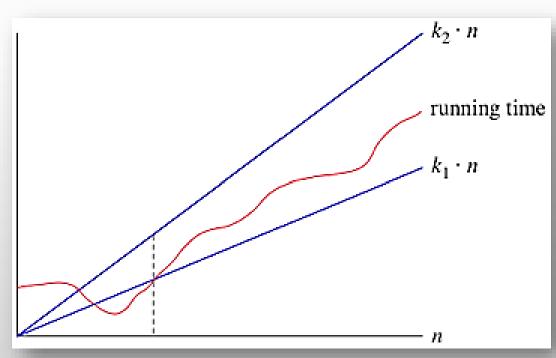
- Bir algoritmanın *en kötü durum* çalışma süresini ifade eder.
- Çalışma süresinin üst sınırını ifade eder.
- En kötü durum çalışma süresi 100 saniye ise,
- Çalışma süresi 100 saniyeden kısa sürebilir.
- Ancak, 100 saniyeden uzun olamaz.

Theta (Θ) Gösterimi

- Algoritmanın hem en kötü hem en iyi durum çalışma süresini ifade eder.
- Örneğin bir sıralama algoritması,
 - En kötü durum karmaşıklığı *O(nlogn)*
 - En iyi durum karmaşıklığı Ω(n) ise,
 - Çalışma süresi Θ(nlogn) ile gösterilir.

Doğrusal Arama

```
var doLinearSearch = function(array, targetValue) {
  for (var guess = 0; guess < array.length; guess++) {</pre>
    if (array[guess] === targetValue) {
        return guess; // bulundu!
  return -1; // bulunamad1
```


Zaman Karmaşıklığı:

- $-c1 \times n + c2$
- c1 ve c2 bilgisayarın hızı, programlama dili gibi faktörlere bağlıdır.
- Big-O Notasyonu:
 - Θ(*n*)
 - Zaman, girdi boyutu n ile orantılı olarak büyür.
- k1 ve k2 için k1 x $n \le T(n) \le k2$ x n geçerlidir.


```
def print_first_element(arr):
    if len(arr) > 0:
        print("First element:", arr[0])
    else:
        print("Array is empty")
```



```
def print_first_element(arr):
    if len(arr) > 0:
        print("First element:", arr[0])
    else:
        print("Array is empty")
```

$$T(n) = O(1)$$


```
def binary_search(arr, target):
    low, high = 0, len(arr) - 1
    while low <= high:</pre>
        mid = (low + high) // 2
        guess = arr[mid]
        if guess == target:
            return mid # Hedef eleman bulundu
        elif guess < target:</pre>
            low = mid + 1
        else:
            high = mid - 1
    return -1 # Hedef eleman bulunamad1
```



```
def binary_search(arr, target):
    low, high = 0, len(arr) - 1
    while low <= high:</pre>
        mid = (low + high) // 2
        guess = arr[mid]
        if guess == target:
            return mid # Hedef eleman bulundu
        elif guess < target:</pre>
            low = mid + 1
        else:
            high = mid - 1
    return -1 # Hedef eleman bulunamadı
```

$$T(n) = O(\log n)$$


```
def is_prime(n):
    if n <= 1:
        return False
    elif n == 2:
        return True
    elif n % 2 == 0:
        return False
    sqrt_n = int(math.sqrt(n)) + 1
    for i in range(3, sqrt_n, 2):
        if n % i == 0:
            return False
    return True
```



```
def is_prime(n):
    if n <= 1:
        return False
    elif n == 2:
        return True
    elif n % 2 == 0:
        return False
    sqrt_n = int(math.sqrt(n)) + 1
    for i in range(3, sqrt_n, 2):
        if n % i == 0:
            return False
    return True
```

$$T(n) = O(\sqrt{n})$$


```
def find max(arr):
    if not arr:
        return None # Dizi bossa
    max_value = arr[0]
    for element in arr:
        if element > max_value:
            max value = element
    return max value
```



```
def find max(arr):
    if not arr:
        return None # Dizi boşsa
    max_value = arr[0]
    for element in arr:
        if element > max value:
            max value = element
    return max value
```

$$T(n) = O(n)$$


```
def quicksort(arr):
    if len(arr) <= 1:
        return arr
    else:
        pivot = arr[0]
        less = [x for x in arr[1:] if x <= pivot]</pre>
        greater = [x for x in arr[1:] if x > pivot]
        return quicksort(less) + [pivot] + quicksort(greater)
```



```
def quicksort(arr):
                                                 T(n) = O(n \log n)
    if len(arr) <= 1:
        return arr
    else:
        pivot = arr[0]
        less = [x for x in arr[1:] if x <= pivot]</pre>
        greater = [x for x in arr[1:] if x > pivot]
        return quicksort(less) + [pivot] + quicksort(greater)
```



```
def bubble_sort(arr):
    n = len(arr)

for i in range(n):
    for j in range(0, n-i-1):
        if arr[j] > arr[j+1]:
        arr[j], arr[j+1] = arr[j+1], arr[j]
```



```
def bubble_sort(arr):
    n = len(arr)

for i in range(n):
    for j in range(0, n-i-1):
        if arr[j] > arr[j+1]:
        arr[j], arr[j+1] = arr[j+1], arr[j]
```



```
def matrix_multiply(A, B):
    result = []
    for i in range(len(A)):
        row = []
        for j in range(len(B[0])):
            element = 0
            for k in range(len(B)):
                element += A[i][k] * B[k][j]
            row.append(element)
        result.append(row)
    return result
```



```
def matrix_multiply(A, B):
    result = []
    for i in range(len(A)):
        row = []
        for j in range(len(B[0])):
            element = 0
            for k in range(len(B)):
                element += A[i][k] * B[k][j]
            row.append(element)
        result.append(row)
    return result
```

$$T(n) = O(n^3)$$


```
def generate_all_permutations(elements):
    if len(elements) == 0:
                          return [[]]
    all = []
    for i in range(len(elements)):
        current = elements[i]
        remainings = elements[:i] + elements[i+1:]
        subs = generate all permutations(remainings)
        for sub in subs:
            all.append([current] + sub)
    return all
```


Permütasyon Oluşturma

```
def generate_all_permutations(elements):
                                                   T(n) = O(n!)
    if len(elements) == 0:
                           return [[]]
    all = []
    for i in range(len(elements)):
        current = elements[i]
        remainings = elements[:i] + elements[i+1:]
        subs = generate all permutations(remainings)
        for sub in subs:
            all.append([current] + sub)
    return all
```


32

```
def fibonacci(n, memo={}):
    if n <= 1:
        return n
    elif n not in memo:
        memo[n] = fibonacci(n-1, memo) + fibonacci(n-2, memo)
    return memo[n]</pre>
```


Sıralama Problemi

■ **Girdi**: <a₁, a₂, ..., a_n> sayı dizisi.

• Çıktı: $\langle a'_1, a'_2, ..., a'_n \rangle$ sayı dizisi $(a'_1 \leq a'_2 \leq ... \leq a'_n)$

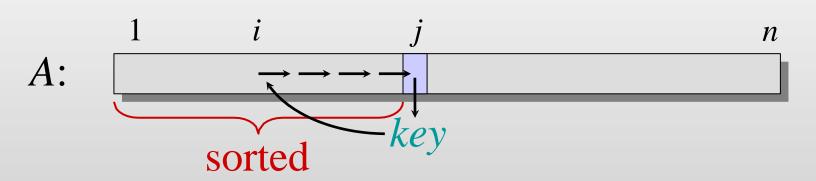
Örnek:

■ Girdi: 8 2 4 9 3 6■ Çıktı: 2 3 4 6 8 9

- Insertion sort
- Algoritma, bir diziyi sıralamak için iç içe geçmiş iki döngü kullanır.
- Dıştaki döngü, dizinin her elemanını bir kere geçer.
- İçteki döngü ise, mevcut elemanı uygun konuma yerleştirir.
- Zaman karmaşıklığı *O*(*n*²).


```
def Sirala(A):
    for i in range(1, len(A)):
        key = A[i]
        j = i - 1
                                                   n-1 adımlı
        // A[0..i-1] alt dizisi sıralı.
                                                   dış döngü
        // Key, uygun konuma yerleştirilir.
        while j >= 0 and A[j] > key:
            A[j + 1] = A[j]
            j = j - 1
                                                 en kötü durumda n
        A[j + 1] = key
                                                 adımlı iç döngü
```


Araya Ekleyerek Sıralama

```
public void Sirala(int[] A) {
    for (int i = 1; i < A.length; ++i) {</pre>
        int key = A[i];
        int j = i - 1;
        while (j >= 0 \&\& A[j] > key) {
            A[j + 1] = A[j];
            j = j - 1;
        A[j + 1] = key;
```

Örnek

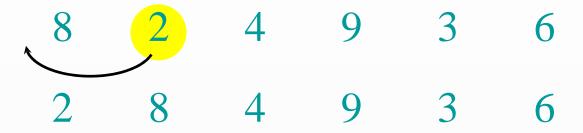
8 2 4 9 3 6

8 2 4 9 3 6

1/20/2023 Sercan KÜLCÜ, Tüm hakları saklıdır. 40

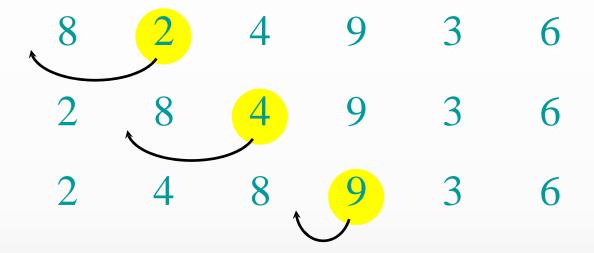

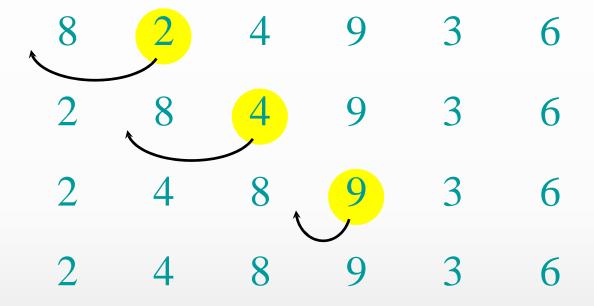

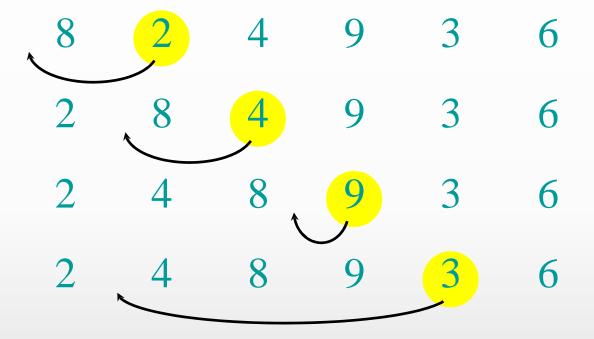

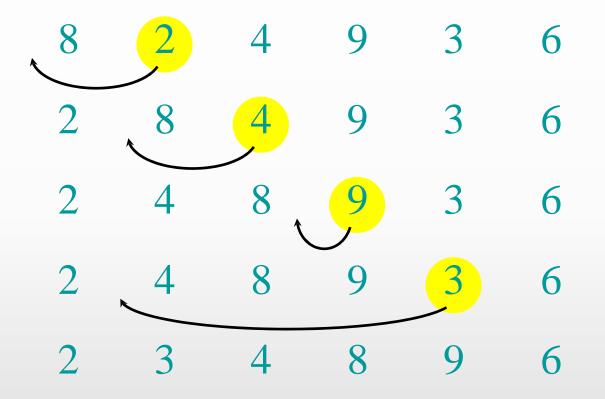

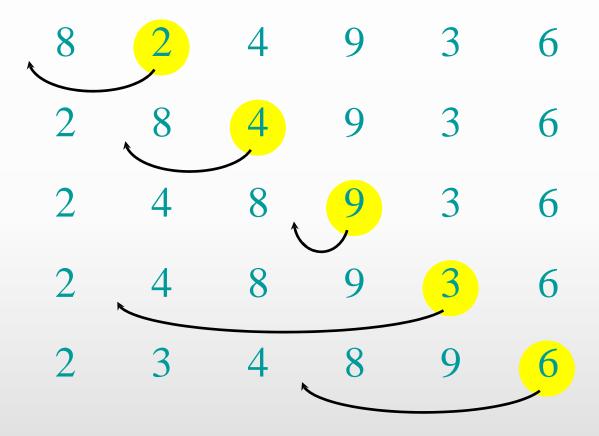

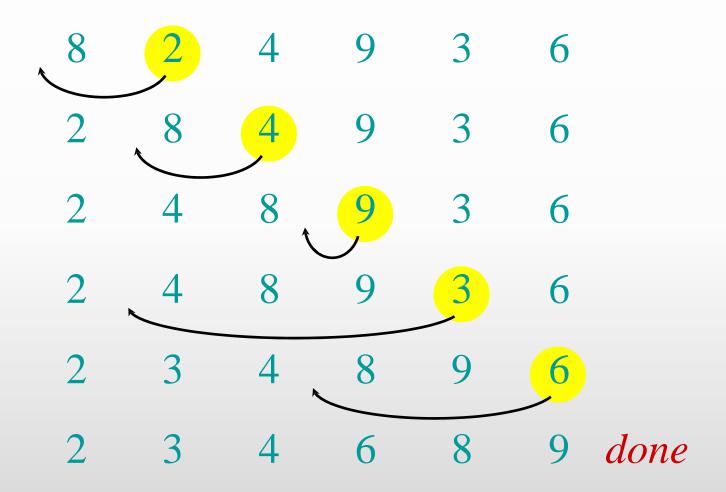

50

Çalışma Süresi

- Girdi durumuna bağlı.
 - Dizi zaten sıralı ise, sıralamak kolay. ②
- Girdi boyutuna bağlı.
 - Dizi az elemanlı ise, sıralamak kısa sürer. ②
- Çalışma süresi olarak en kötü durum ele alınır.
 - Çünkü herkes garanti ister. ©

Analiz Türleri

- Kötü Durum: (usually)
 - T(n) = n boyutlu diziyi sıralamak için gereken maksimum süre
- Orta Durum: (sometimes)
 - T(n) = n boyutlu diziyi sıralamak için beklenen süre
- İyi Durum: (bogus)
 - Özel veya hileli bir girdiyi sıralamak için geçen süre

53

- Araya sokarak sıralamanın en kötü durum zaman karmaşıklığı: O(n²)
 - Girdi tersten sıralı ise gerçekleşir.
- Bilgisayarın hızına göre çalışma süresi değişebilir.
 - Asimptotik analiz, büyüme oranına odaklanır.
 - Makineye bağlı sabit faktörler göz ardı edilir.
- Analiz için *T(n)*'nin büyüme oranına bakılır.
 - Girdi boyutu n sonsuza gittikçe, $(n \rightarrow \infty)$
 - Yalnızca, en önemli (üssü büyük olan) terim değerlendirilir.
- $T(n) = 3n^2 + 2n + 5 = O(n^2)$

⊕-notation

■ $\Theta(g(n)) = \{ f(n) : \text{tüm } n \ge n_0 \text{ değerleri için } 0 \le c_1 g(n) \le f(n) \le c_2 g(n) \text{ şartını}$ sağlayan c_1 , c_2 , ve n_0 pozitif katsayılar vardır. $\}$

Örnek:

$$T(n) = 3n^3 + 90n^2 - 5n + 6046$$

Düşük kuvvetli terimleri sil.

■
$$T(n) = 3n^3$$

Katsayıları kaldır.

•
$$T(n) = \Theta(n^3)$$


```
MergeSort A[1 . . n]

n = 1 ise işlem tamam.

liste1 = MergeSort A[ 1 . . n/2 ]

liste2 = MergeSort A[ n/2 +1 . . n ]

2 sıralı listeyi birleştir. (Merge)
```



```
MergeSort A[1...n] T(n)

n = 1 ise işlem tamam.

liste1 = MergeSort A[1...n/2]

liste2 = MergeSort A[n/2+1...n]

2 sıralı listeyi birleştir. (Merge)
```



```
MergeSort A[1...n] T(n)

n = 1 ise işlem tamam. \Theta(1)

liste1 = MergeSort A[1...n/2]

liste2 = MergeSort A[n/2+1...n]

2 sıralı listeyi birleştir. (Merge)
```



```
MergeSort A[1..n] T(n)

n = 1 ise işlem tamam. \Theta(1)

liste1 = MergeSort A[1..n/2] T(n/2)

liste2 = MergeSort A[n/2+1..n]

2 sıralı listeyi birleştir. (Merge)
```



```
MergeSort A[1..n] T(n)

n = 1 ise işlem tamam. \Theta(1)

liste1 = MergeSort A[1..n/2] T(n/2)

liste2 = MergeSort A[n/2+1..n] T(n/2)

2 sıralı listeyi birleştir. (Merge)
```



```
MergeSort A[1..n] T(n)

n = 1 ise işlem tamam. \Theta(1)

liste1 = MergeSort A[1..n/2] T(n/2)

liste2 = MergeSort A[n/2+1..n] T(n/2)

2 sıralı listeyi birleştir. (Merge) \Theta(n)
```

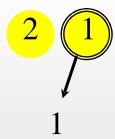

- 20 12
- 13 11
- 7 9
- 2 1

- 20 12
- 13 11
- 7 9

20 12	20 12
13 11	13 11
7 9	7 9
2 1	2
1	

20 12	20 12
13 11	13 11
7 9	7 9
2 1	2
1	2

20 12	20 12	20 12
13 11	13 11	13 11
7 9	7 9	7 9
2 1	2	
1	2	

1/20/2023 Sercan KÜLCÜ, Tüm hakları saklıdır. 65

20 12	20 12	20 12
13 11	13 11	13 11
7 9	7 9	7 9
2 1	2	
1	2	7

20 12	20 12	20 12	20 12
13 11	13 11	13 11	13 11
7 9	7 9	7 9	9
2 1	2		
✓	\	↓	
1	2	7	

1/20/2023 Sercan KÜLCÜ, Tüm hakları saklıdır.

20 12	20 12	20 12	20 12
13 11	13 11	13 11	13 11
7 9	7 9	7 9	9
2 1	2		
1	\	 	<i>l</i>
1	2	7	9

20 12	20 12	20 12	20 12	20 12
13 11	13 11	13 11	13 11	13 11
7 9	7 9	7 9	9	
2 1	2			
		 	 	
1	2	7	9	

20 12	20 12	20 12	20 12	20 12
13 11	13 11	13 11	13 11	13 (11)
7 9	7 9	7 9	9	
2 1	2			
	 		igg	\downarrow
1	2	7	9	11

20 12	20 12	20 12	20 12	20 12	20 12
13 11	13 11	13 11	13 11	13 (11)	13
7 9	7 9	7 9	9		
2 1	2				
	lacksquare	ig ig	↓		
1	2	7	9	11	

20 12	20 12	20 12	20 12	20 12	20 (12)
13 11	13 11	13 11	13 11	13 (11)	13
7 9	7 9	7 9	9		
2 1	2				
	\	↓	 	. ↓	
1	2	7	9	11	12

Birleştirme İşlemi (Merge)

20 12	20 12	20 12	20 12	20 12	20 (12)
13 11	13 11	13 11	13 11	13 (11)	13
7 9	7 9	7 9	9		
2 1	2				
		$ \hspace{.05cm} $	 	ig	\downarrow
1	2	7	9	11	12

• n elemanlı listeyi birleştirmek için $T(n) = \Theta(n)$.

- Binary Search
- Sıralı listede bir elemanı arar.
 - Böl (*Divide*): orta elemanı kontrol et.
 - Fethet (Conquer): seçilen alt diziyi özyinelemeli olarak ara.
 - Birleştir (Combine): önemsiz (trivial).

• Örnek: 9'u bul.

3

5 7 8 9

12

15

• Örnek: 9'u bul.

3	5	7	8	9	12	15
	_	-		•	4.0	4.5
3	5	7	8	9	12	15

1/20/2023 Sercan KÜLCÜ, Tüm hakları saklıdır. 76

• Örnek: 9'u bul.

3	5	7	8	9	12	15
3	5	7	8	9	12	15
3	5	7	8	9	12	15

1/20/2023 Sercan KÜLCÜ, Tüm hakları saklıdır.

• Örnek: 9'u bul.

3	5	7	8	9	12	15
3	5	7	8	9	12	15
3	5	7	8	9	12	15
3	5	7	8	9	12	15

• Örnek: 9'u bul.

3	5	7	8	9	12	15
3	5	7	8	9	12	15
3	5	7	8	9	12	15
3	5	7	8	9	12	15
3	5	7	8	9	12	15

1/20/2023 Sercan KÜLCÜ, Tüm hakları saklıdır.

• Örnek: 9'u bul.

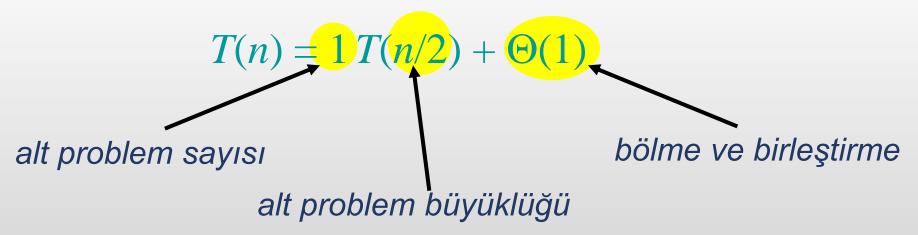
3	5	7	8	9	12	15
3	5	7	8	9	12	15
3	5	7	8	9	12	15
3	5	7	8	9	12	15
3	5	7	8	9	12	15

Sercan KÜLCÜ, Tüm hakları saklıdır. 80 1/20/2023

T(n)

- Binary Search
- Sıralı listede bir elemanı arar.
 - Böl (*Divide*): orta elemanı kontrol et. ⊖(
 - Fethet (Conquer): seçilen alt diziyi özyinelemeli olarak ara. T(n/2)
 - Birleştir (*Combine*): önemsiz (*trivial*). Θ(1)

Girdi:
$$A = [a_{ij}], B = [b_{ij}].$$
 Çıktı: $C = [c_{ij}] = A \cdot B.$ $i, j = 1, 2, ..., n.$

$$\begin{bmatrix} c_{11} & c_{12} & \mathsf{L} & c_{1n} \\ c_{21} & c_{22} & \mathsf{L} & c_{2n} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ c_{n1} & c_{n2} & \mathsf{L} & c_{nn} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} a_{11} & a_{12} & \mathsf{L} & a_{1n} \\ a_{21} & a_{22} & \mathsf{L} & a_{2n} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ a_{n1} & a_{n2} & \mathsf{L} & a_{nn} \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} b_{11} & b_{12} & \mathsf{L} & b_{1n} \\ b_{21} & b_{22} & \mathsf{L} & b_{2n} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ b_{n1} & b_{n2} & \mathsf{L} & b_{nn} \end{bmatrix}$$

$$c_{ij} = \sum_{k=1}^{n} a_{ik} \cdot b_{kj}$$

1/20/2023


```
for i = 1 to n

do for j = 1 to n

do c_{ij} = 0

for k = 1 to n

do c_{ij} = c_{ij} + a_{ik} \cdot b_{kj}
```



```
for i = 1 to n

do for j = 1 to n

do c_{ij} = 0

for k = 1 to n

do c_{ij} = c_{ij} + a_{ik} \cdot b_{kj}
```

Çalışma süresi $T(n) = \Theta(n^3)$

- Problem: aⁿ 'i hesapla (n € N).
- Doğal algoritma:

$$a^n = a x a x a \dots$$

- $\blacksquare \mathcal{O}(n).$
- Böl ve Fethet algoritması:

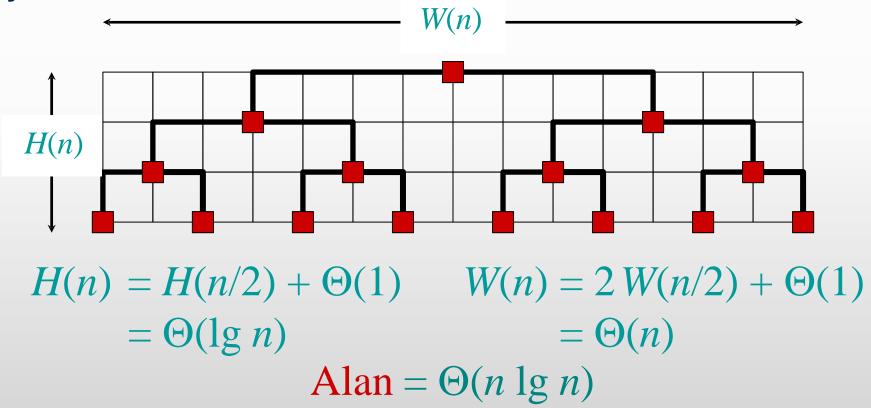
$$a^{n} = \begin{cases} a^{n/2} \cdot a^{n/2} & n \text{ çift ise;} \\ a^{(n-1)/2} \cdot a^{(n-1)/2} \cdot a & n \text{ tek ise.} \end{cases}$$

$$T(n) = T(n/2) + \Theta(1)$$
 \Rightarrow $T(n) = \Theta(\lg n)$.

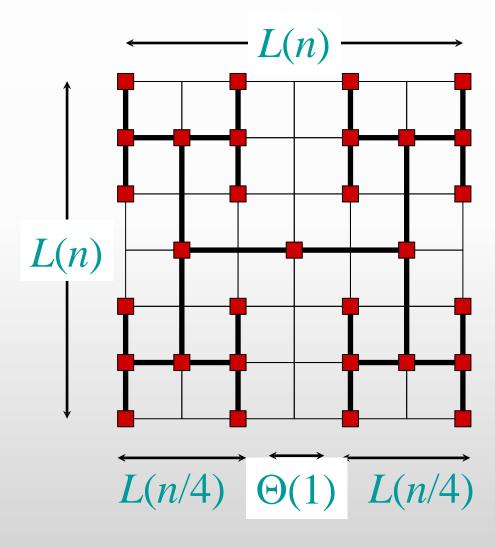

Problem: n yapraklı ikili tam ağacı ızgara düzeninde minimum alana yerleştirme.

$$L(n) = 2L(n/4) + \Theta(1)$$
$$= \Theta(\sqrt{n})$$

Alan =
$$\Theta(n)$$

- En büyük ortak bölen (EBOB) bulmaya yarar.
- En eski ve en basit EBOB bulma algoritması.
- Verimli ve hızlı bir şekilde çalışır.

- Adım 1: Verilen iki sayıdan büyük olanı diğerine böler ve kalanı alır.
- Adım 2: Kalanı sıfır yapana kadar bu işlemi tekrarlar.
- Adım 3: Kalan sıfır olduğunda, bölen sayı en büyük ortak bölen olur.

```
def gcd(a, b):
    if b == 0:
        return a
    return gcd(b, a % b)
```

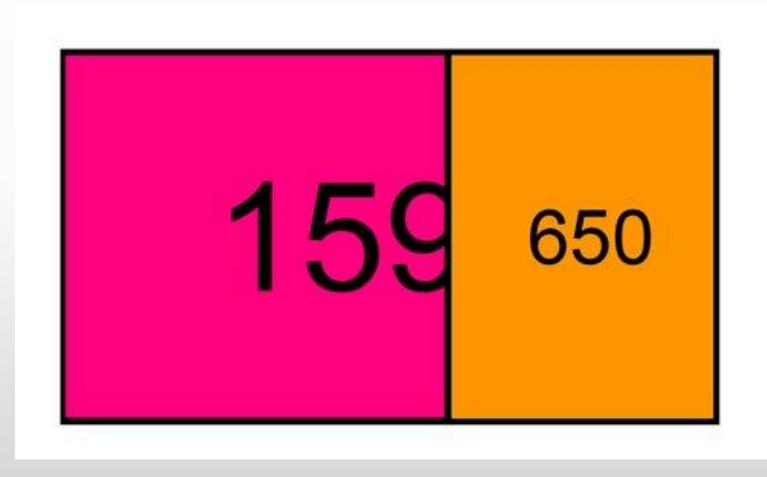

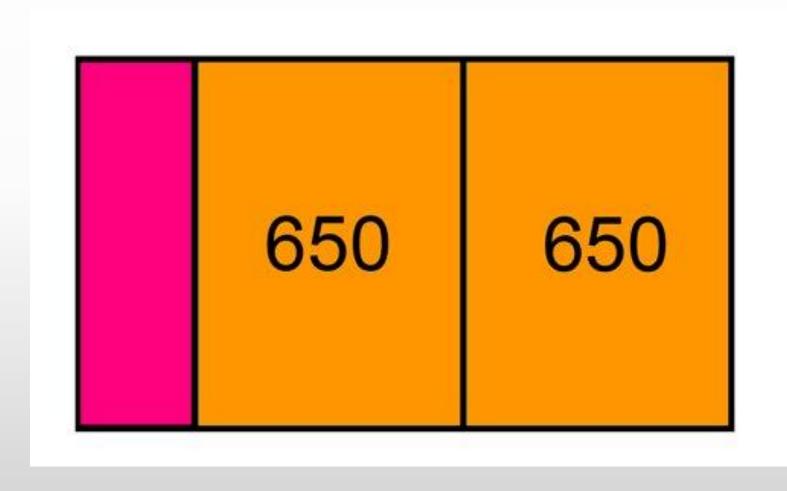

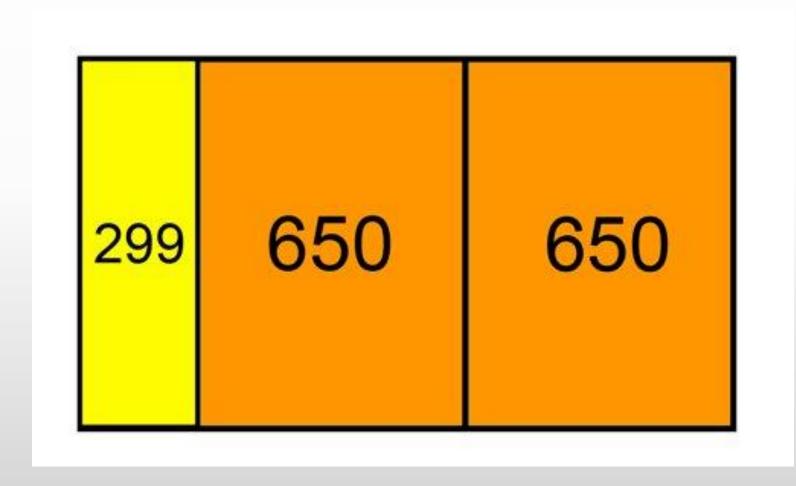

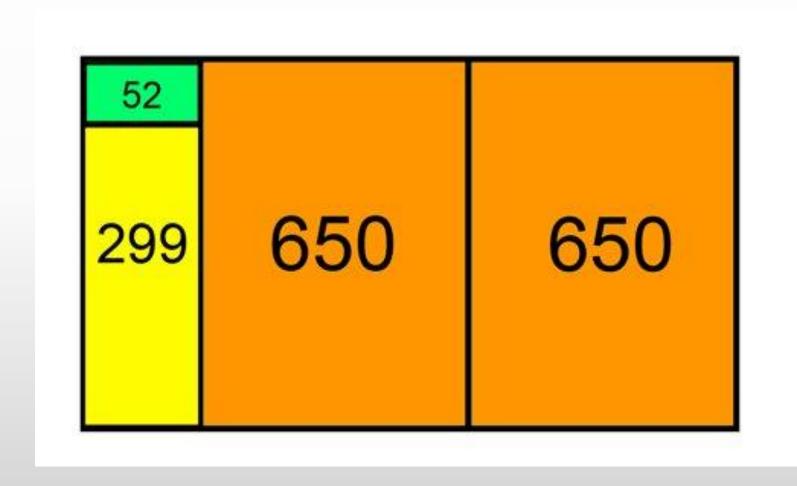

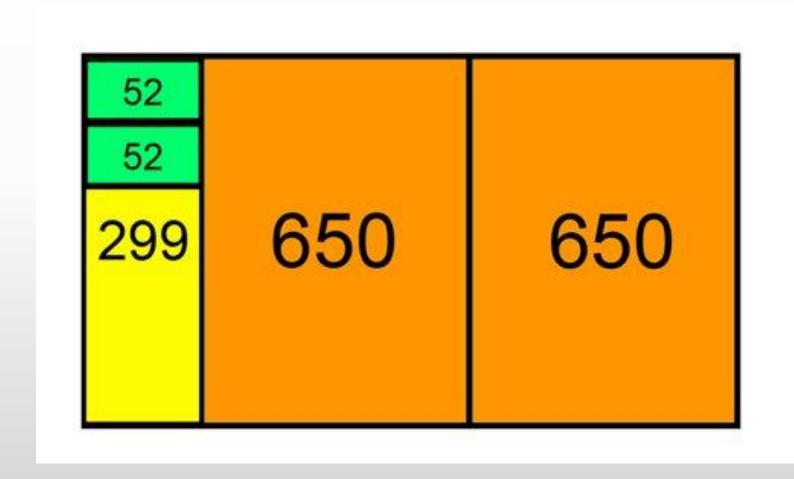

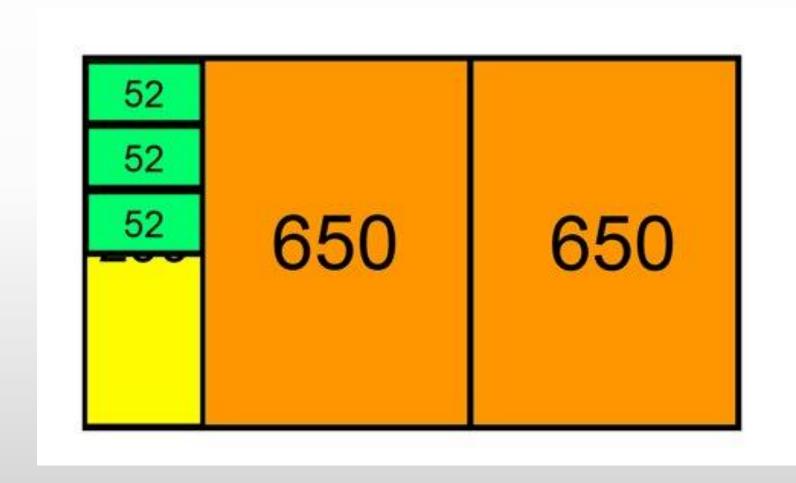

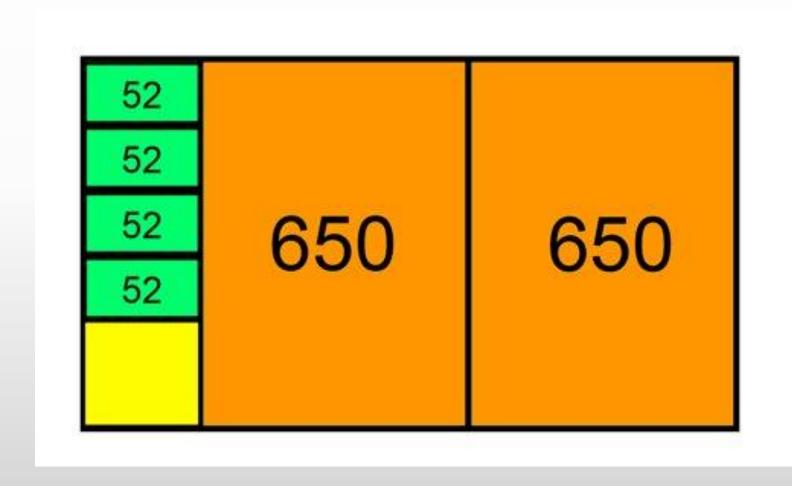

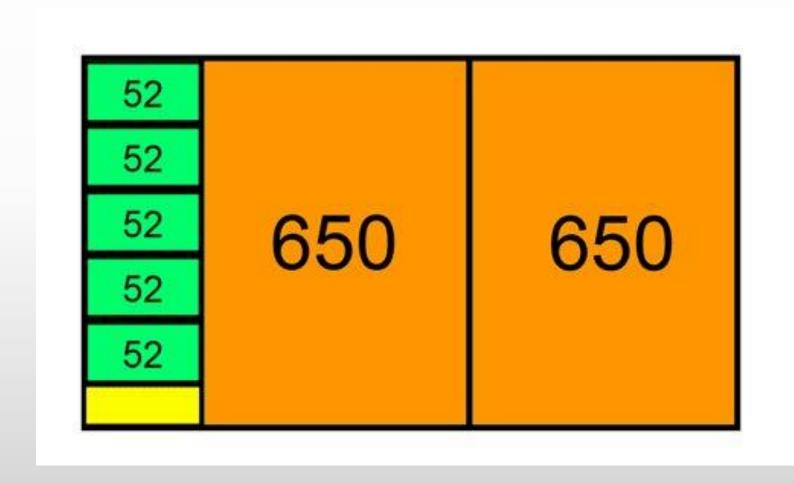

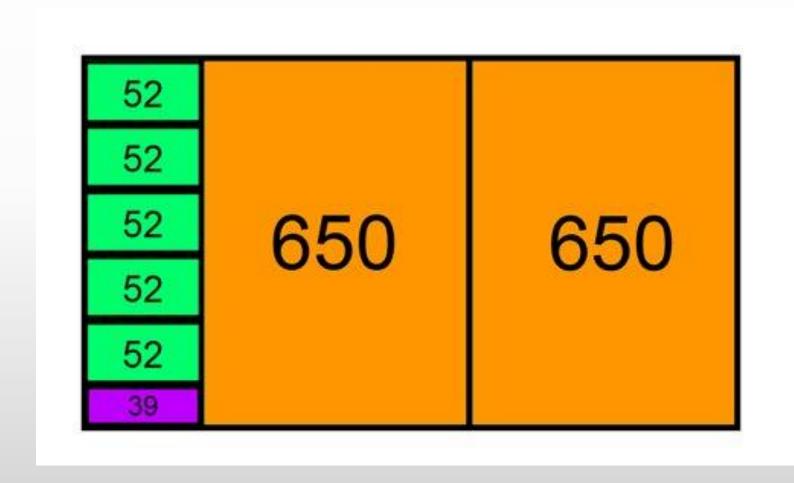

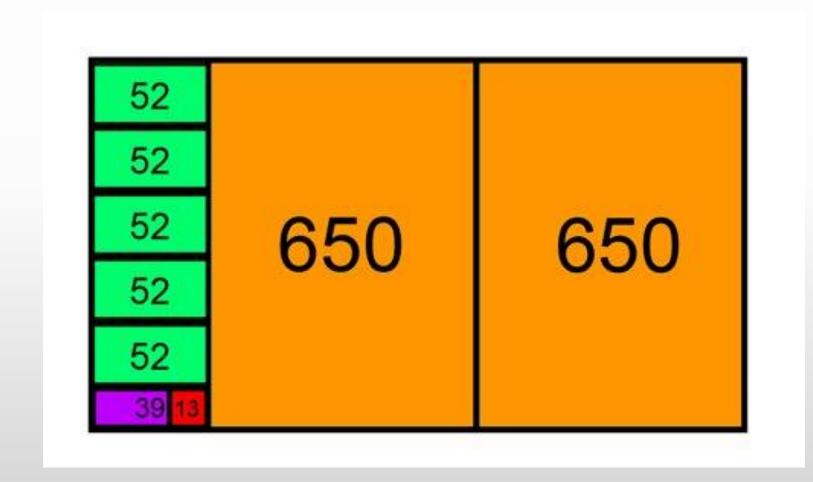

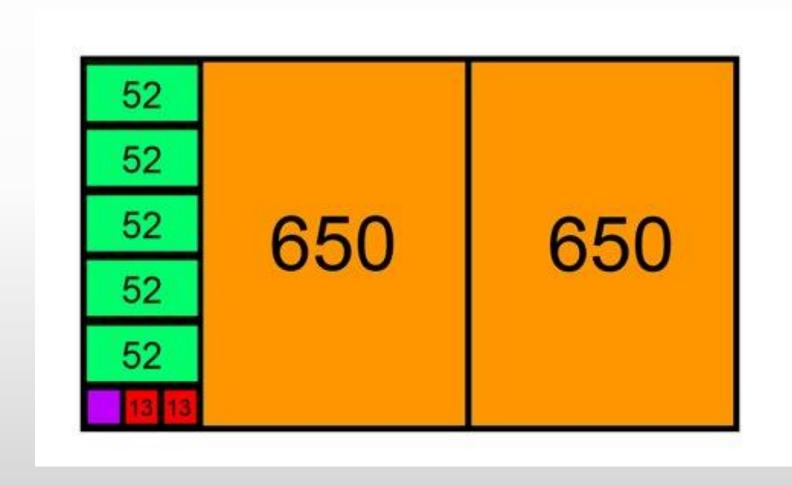

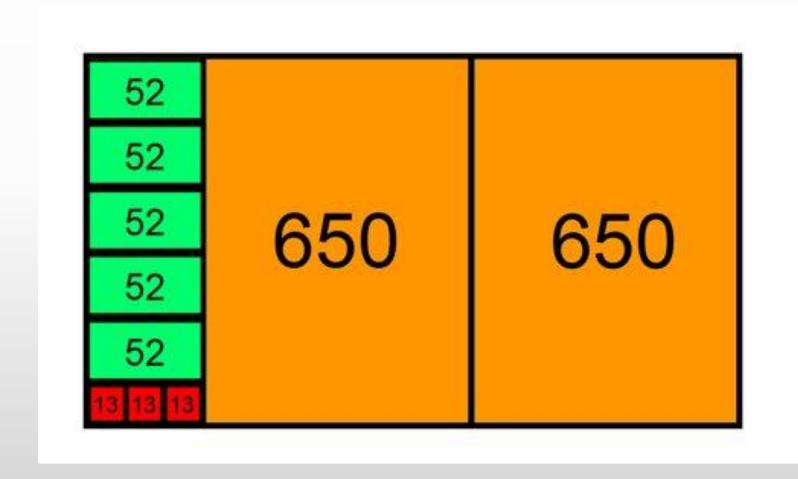

SON